

Saaremaa Vallavolikogu
raekoda@saaremaavald.ee
Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Seisukoht Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu avaliku arutelu protokollis 04.06.2025 ja muudetud Karujärve lasketiiru detailplaneeringu kohta.

Tutvunud Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu avaliku arutelu protokollis 04.06.2025, muudetud Karujärve lasketiiru detailplaneeringuga ja Vallavolikogu otsusega 27.03.2025.a. „Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ esitame oma seisukoha:

1. Protokollis märgitud ja arutelul otsustatud: DP seletuskirja lisatakse täpsustus lasketiiru kasutuse kohta. Tegemist on konkreetse tingimusega (lisada seletuskirja meetmete alla), millega lasketiiru kasutusaegu ja -võimalusi piiratakse kolmandatele (st eeskätt Kaitseliidu või Kaitseväe jt riigi jõustruktuuride välistele) osapooltele, kui detailplaneeringuga määratud Kaitseliidu vajadustele vajaminevad eeldatavate laskepäevade (kokku 12 päeva) arv on kasutatud. Teisisõnu, kui Kaitseliit on ühes kuus kasutanud ära 12 laskepäeva, siis sel juhul kolmandatele osapooltele lasketiiru kasutamist ei võimaldata.

Detailplaneeringu p.8.2 kirjeldatud:

Käesoleva detailplaneeringuga määratakse, et laskepäevade arvu piiratakse kolmandatele (st eeskätt Kaitseliidu või Kaitseväe jt riigi jõustruktuuride välistele) osapooltele, kui detailplaneeringuga määratud Kaitseliidu vajadustele vajaminevad eeldatavate laskepäevade (kokku 12 päeva) arv on kasutatud.

2. Protokollis märgitud: Kellaaja paika panemine ei ole siiski detailplaneeringu ülesanne. Ei ole otstarbekas selliselt ka piirata, iga laskepäev on erineva pikkusega. Senisele praktikale tuginedes lõppevad väljaõpped enamustel juhtudel siiski varem, seega kui mõni päev kestab väljaõpe selleks päevaks planeeritud tööpäeva lõpuni, siis see ei ole oluline mõju.

Seisukoht:

Arutelul soovisime laupäeva ja pühapäevase harjutuste lõpu kellaajaks 15:00. lähtuvalt Kaitseliidu esindaja selgitustest nõustusime tema poolt välja pakutuga, et laskeharjutused ei kesta kauem kui kella 17:00, mis aga kahjuks protokollis millegipärast ei kajastu.

Leiame, et kellaajaline piirang on vajalik ja peaks olema ka detailplaneeringus märgitud kui juba detailplaneeringu seletuskirja peatükis “ KSH eelhinnangu järeldused“ on välja toodud sellised olulised nõuded nagu „... tuleb rakendada müra vähendamise meetmeid nagu näiteks välja lülitada masinad, mida hetkel ei kasutata, kõik masinad ja seadmed hoida heas korras ning vajadusel varustada summutiga.“

Teeme ettepaneku lisada detailplaneeringu seletuskirja p.8.2 eelpoolnimetatud lõigule lasketiiru kasutamispäevade kohta lause:

lasketiiru kasutatakse kell 9:00-17:00. Vajadusest erandkorras muul ajal lasketiiru kasutada teavitab Kaitseliit eelnevalt kohalikke elanikke oma igakuulises laskepäevade teatises.

3. Protokollis märgitud: Lasketiiru rajamisel tekkiv pinnasest rajatakse eelkõige detailplaneeringu järgselt taktikalise raja vallid ja ülejäänud pinnasest ehitatakse müratõkkevall. Kuumi küla ja lasketiiru vahelisele alale.

Kaitseliidu esindaja pidi selle sõnastama ja lisama detailplaneeringu seletuskirja. Paraku protokollist saame lugeda, et „Detailplaneeringu seletuskirja selline täpsustus siiski sisse ei lähe, vaid info läheb teadmiseks Kaitseliidule“.

Seisukoht: leiame, et müratõkke valli rajamine lasketiiru ja Karujärve vahele kokkulepitud tingimustel detailplaneeringu seletuskirjas on vajalik. Teeme ettepaneku sõnastada detailplaneeringu seletuskirjas 3. PLANEERINGU ÜLDLAHENDUS järgnevalt:

*Planeeringualale on kavandatud kuni 300 m distantliga lasketiir, taktikalise liikumise ja laskmise ala. Kuni 300 m lasketiirule on **olemas** laskesuunas tagavall ca 12 m kõrge ning taktikalise liikumise ja laskmise alale laskesuundadesse **on kavandatud** ca 6 m tagavall. Lasketiiru maa-alale rajatavate vallide eesmärk on lasketiirus toimuva tegevuse ohutuse suurendamine ja lasketiiru maa-alast väljuda võiva ohu tõkestamine. **Lasketiiru maa-alale rajatakse lasketiiru Karujärve poolsesse serva ja otsa taktikalise laskmise ala ohutusvallide ehitusel kasutamata jäävast pinnasest müratõkkevall.***

4. Saaremaa Vallavalitsuse Karujärve lasketiiru detailplaneering Töö nr 180524 Versioon 6.06.2025 on ebaseeldiva üllatusena muudetud peatükki 8. „MUUD PLANEERINGU EESMÄRGID“ alapunkti 8.1 „Keskkonnakaitselised tingimused“ osa KSH eelhinnangu järeldused. Lisatud on lõigud, mis muudavad kogu detailplaneeringu olemust ja on vastuolus nii olemasoleva lasketiiru lubatud kasutusvõimaluste, kooskõlastuste ja olemas oleva mürauuringuga.

Käesoleva planeeringuga täiendame, et Karujärve lasketiirus lubatud käsituli relvad loetakse ekspertiinangu 24189-01 „Harjutusväljade müratasemete kategoriseerimine“ järgi (24189-01_harjutusväljade_muratasemete_kategoriseerimine_0.pdf) madala müratasemega relvakategooriaks (st nende relvade helienergiatase on $LE \leq 145$ dB). Madala müratasemega käsituli relvade kasutamisega ei kaasne Karujärve lasketiirus mürasündmuseid, mis ületavad müra kriitilise taseme ($L_d = 65$ dB) piiri kaugemal kui 500m müraallikast.

Eelpool olev lisatud lõik kinnitab senist detailplaneeringut, mis vastab ka ehitatud 100m lasketiiru nõuetele ja võimalustele.

Järgnev lõik aga tühistab kõik selle:

Madala müratasemega relvakategooriasse mittekuuluvate ja kaugemal kui 500m müraallikast müra kriitilist taset ületavate relvade kasutamise vajadusel eel teavitab Kaitseliit täiendavalt kohalikku omavalitsust ja nn tavapärasesse teavitusringi kuuluvaid, lasketiiru lähiala kogukondi vähemalt üks kuu enne vastava väljaõppesündmuse saabumist ning selliste relvade laskmisi ei kavandata järjestikustele nädalavahetustele ja võimalusel ka mitte järjestikustele päevadele, vaid hajutatakse maksimaalselt viisil, kus vajalikud laskmised on siiski väljaõppel osalevatele võitlejatele võimalik ära korraldada ühe väljaõppetsükli jooksul.

Saaremaa Vallavolikogu otsusega „Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu algatamine“ 29.02.2024 nr.1-3/8 on märgitud:

Detailplaneeringu algatamise taotluse kohaselt on detailplaneeringu eesmärgiks katastriüksusesihtotstarbe muutmine riigikaitsemaaks, ehitusõiguse taotlemine olemasoleva 100 m lasketiiru pikendamiseks kuni 300 meetrini ja taktikalise liikumis- ja laskmisala rajamine maksimaalselt 50m laskedistantsiga

Juhime detailplaneeringu kehtestaja tähelepanu asjaolule, et vastavalt OÜ EMP A&I Reg.-kood: 10111746 MTR reg. nr. EP10111746 – 0001 koostatud ehitusprojektile

„KARUJÄRVE LASKETIIRU REKONSTRUEERIMINE,, Karujärve lasketiir, Karujärve küla, Saaremaa vald Saare maakond. PÕHIPROJEKT Töö nr. 202207

Osa 2 ARHITEKTUUR

2.1 Üldandmed

Rajatise funktsioon: Lasketiirud

Gabariidid: 144,9 x 79,4 x 11,5 (h) m

Võimsus: 100 m lasketiir: distantid 5 – 10 – 15 – 20 – 25 – 50 – 75 – 100 m,

üksiklasud automaatrelvadest, püstol (50 – 0) ja vintpüss (100 – 0) ,

vintpüss täpsusrelv ja snaipeer (100 – 0); kuulipilduja (100 – 0); kõik laskeasendid 100 – 0.

Kuni 20 laskerada.

2.2.3 Rajatise arhitektuuri üldkontseptsioon

100 m lasketiiru 100 m distantsi osas on lasketiir lahtine ohualata lasketiir, kus välditakse laskude sattumist lasketiiru piiridest väljapoole lasketiiru kaitsevalli ja kuulipüüdja abil, mis paiknevad graafilise analüüsiga tõestatud asukohtades.

Lasketiirus kasutatakse vintpüssi kaliibriga 7,62 mm (laskemoon 7,62 x 51 mm) ja püstolit kaliibriga 9 mm (laskemoon 9 x 19 mm) ning kuulipildujat kaliibriga kuni 7,62 mm (laskemoon 7,62x 51 mm).

Laskedistantsid 5 – 100 m, 20 laskerada.

- 100 meetrit – kuulipilduja, vintpüss; vintpüss täpsusrelv ja snaipeer, kõik laskeasendid;*
- 75 meetrit – vintpüss; kõik laskeasendid;*
- 50 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;*
- 25 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;*
- 20 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;*
- 15 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;*
- 10 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;*
- 5 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid (püsti; põlvelt, istes ja kükki; lamades);*

Lasketiiru kasutamise eeldused:

- Enne harjutusi on läbi viidud vastavat harjutust puudutav väljaõpe vastava kvalifikatsiooni või volitusega isiku poolt.*
- Kasutatakse ainult lubatud relvi, laskemoona, tehnikat ja muid väljaõppeks kasutatavaid vahendeid*
- Järgitakse Kaitseväge ja Kaitsealiidu väljaõppe üldiseid ohutuseeskirjasid ja teisi väljaõpet reguleerivaid juhendeid.*

Ja Inseneribüroo Strukto OÜ poolt koostatud Töö nr.: 2022-05 „KAITSELIIDU KARUJÄRVE LASKETIIR PÕHIPROJEKT – EHITUSKONSTRUKTSIOONID“ Projekti koostaja / vastutav spetsialist: Tõnu Leinbock

Osas 3.2 Üldnõuded on märgitud

- Lasketiirus on lubatud tulistada ainult nendest relvadest, mille maksimaalne suudmeenergia ei ületa 7000J!

OÜ AKUKON EESTI 231689-1 „KARUJÄRVE LASKETIIRU MÜRAUURINGus“ ei uuritud ega ole kajastatud madala müratasemega relvakategooriasse mittekuuluvate relvade kasutamise mõjusid keskkonnale.

AKUKON uuringus on hinnatud:

Olemasolevas olukorras on kinnistul olemas max laskedistantsiga 100 m, ohualata lahtine väli lasketiir

Juurde nähakse 300 m distantiga lasketiir, taktikalise liikumise ja laskmise ala ning õppeala, kuhu on ette nähtud kuni 6,5 m kõrgused muldvallid.

Lasketiiru laskedistantsid:

- 300 meetrit - automaat, kõik laskeasendid;
- 100 meetrit – kuulipilduja, vintpüss; vintpüss täpsusrelv ja snaiper, kõik laskeasendid;
- 75 meetrit – vintpüss; kõik laskeasendid;

231689-1 Karujärve lasketiir, Saaremaa 5(15)

- 50 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;
- 25 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;
- 20 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;
- 15 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;
- 10 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid;
- 5 meetrit – püstol ja vintpüss; kõik laskeasendid (püsti; põlvelt, istes ja kükki; lamades).

Lasketiirus on keelatud kasutada:

- soomustlâbistavat laskemoona;
- lõhkevat laskemoona;
- lõhkeainet.

Uuringus nimetatud relvad on kõik madala müratasemega relvad, millede suudmeenergia ei ületa lasketiiru kasutamisel lubatud 7000J ja millede kasutamiseks on Karujärve 100m lasketiir projekteeritud ja ehitatud.

Vastavalt lisatud „HARJUTUSVÄLJADE MÜRATASEMETE KATEGORISEERIMINE EKSPERTHINNANG“ koostaja Kajaja Acoustics OÜ on kirjeldatud:

Madal müratase

Madalama mürataseme kriteeriumiks määrati olukorrad, kus väikese kaliibriliste relvade hinnatava mürataseme kriitilise taseme piiri $L_d = 65$ dB kaugus on ≤ 500 m müraallikast.

Madalaks müratasemeks saab seega lugeda taktikaõppuseid ning harjutusi, mille käigus kasutatakse relvi mille helienergiatase on $L_E \leq 145$ dB.

Hinnatavatest relvadest kuuluvad sinna alla:

5,56 mm automaatrelvad Rahe-20 ja Galil

7,62 mm automaatrelv AK-4

7,62 mm kuulipilduja MG-3
8,6 mm snaipirelv Sako TRG-42
9 mm püstol HK USP

Keskmine müratase

Keskmise mürataseme kriteeriumiks määrati olukorrad, kus väikese kaliibriliste relvade hinnatava mürataseme kriitilise piiri $L_d = 65$ dB kaugus on ≥ 500 m müraallikast ja olukorrad, kus suurekaliibriliste relvade üksiku mürasündmuse maksimaalse C-korrigeeritud heli ekspositsiooni taseme taotlustaseme piir $L_{CE} = 100$ dB jääb ≤ 500 m kaugusele müraallikast.

Keskmiseks müratasemeks saab lugeda harjutusi, mille käigus kasutatakse relvi, mille helienergiatase on $L_E \leq 160$ dB.

Hinnatavatest relvadest kuuluvad sinna alla:

- 12,7 mm raskekuulipilduja Browning M2
- Soomuki CV9035 pardarelv 35 mm Bushmaster
- 81 mm miinipilduja

Vastavalt militaarmüra regulatsiooni ptk 3.4 „Lõhkamistest põhjustatud müratasemete levik“ toodud tabelile 1. kuulub siia alla ka ≤ 100 g TNT lõhkamine.

Kõigi Keskmise müratasemega relvade suudmeenergia ületab Karujärve lasketiirus lubatud 7000J rohkem kui 1,5x. Seega nende kasutamine lasketiirus ei ole võimalik ja on vastuolus kõige seni kokkulepitu ja detailplaneeringus kirjeldatuga, rääkimata „KÕRGE“ ja „VÄGA-KÕRGE MÜRATASEMEGA“ relvade kasutamisest.

Piret Paiste kirjutab:

Palusin Kaitseliidult selgitust, milliseid relvi on mõeldud madala mürataseme relvakategooriasse mittekuuluvate relvade all.

Kaitseliit edastas järgmise info:

„Õlaltlastav tankitõrjerelv (nt Carl Gustav). Jalaväeüksuse toetusrelv. Lasketiirudes on võimalik lasta selle alakaliibrit. See on relv, mille müratase on suurem kui teistel, antud lasketiirus lubatud käsituli relvadel.“

Carl Gustaf HEAT mürsu kineetiline suudmeenergia on umbes 85 000 džauli ehk 85 kJ.

Tüüpiline Carl Gustaf HEAT (High Explosive Anti-Tank) mürisk:

- Mürsu mass: 3,2 kg
- Algiirus: 230 m/s

Kasutame kineetilise energia valemit:

$$E = \frac{1}{2} mv^2$$

$$E = \frac{1}{2} \times 3,2 \text{ kg} \times (230 \text{ m/s})^2$$

$$E = 0,5 \times 3,2 \times 52,900 = 84\,640 \text{ J}$$

Võrdluseks veel uuringus toodud keskmise müratasemega relvade suudmeenergiad

- Browning M2 suudmeenergia on ligikaudu 15 000 – 18 000 džauli (15–18 kJ)
- Tankikahur (120 mm) ~10,000,000+ J (10 MJ+)
- Soomuki CV9035 pardarelv 35 mm Bushmaster III automaatkahuril on umbes 350–400 kJ, mis teeb sellest äärmiselt võimsa relva – kordades tugevam kui käsirelvad, Browning M2 või isegi Carl Gustaf.

Karujärve lasketiir on ehitatud relvadele mille suudmeenergia ei ületa 7000J, seega ei ole selliste relvade kasutamine Karujärve lasketiirus lubatud ja kooskõlas ehitatud lasketiiru ja käesoleva detailplaneeringu ja selle osadega.

Eelpool toodu läheb ka vastuollu Saaremaa Vallavolikogu otsuses 27.03.2025.a. Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ märgitud

„Kaitseministri 28. detsembri 2010. a määruses nr 26 „Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljale ja lasketiirule esitatavad nõuded ja kasutamise kord“ toodud kasutamise üldnõuete kohaselt (§ 18) võib lasketiiru kasutada valdaja kehtestatud korras ja tingimustel. Lasketiirus ei või kasutada relva või teostada muid harjutusi, mille kasutamist või teostamist ei ole ettenähtud lasketiiru rajamisel ja mille mõju ulatub väljapoole ohuala.

5. Juhime detailplaneeringu kehtestaja tähelepanu Vallavolikogu otsuses 27.3.2025.a.

„Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ peatükis D. Detailplaneeringu menetlus :

„Kaitseliit tutvustas 31.01.2024 Kihelkonna rahvamajas piirkonna elanikele lasketiiru laiendamise plaane. Lasketiiru laiendamise eesmärk on Kaitseliidu sõnul arendada kaasaegsete tingimustega lasketiir, et anda vabatahtlikele kaitseliitlastele harjutamise ja riigikaitseesse panustamise võimalus. Kohtumisel selgitas Kaitseliit lasketiiru laiendamise vajalikkust ja kirjeldas täpsemalt kavandatavat tegevust ning tõi võrdluseks näiteid teistest Eesti olemasolevatest lasketiirudest. Täpsustati, et relvade kasutus jääb samaks, mis olemasolevas lasketiirus ning lasketiir on kavandatud vaid kindlat tüüpi relvade kasutuseks. Laskeala pikendamisel ei lisandu laskeala kasutajaid, vaid saab harjutada pikemalt distantstilt laskmist.

Kuid oh imet, detailplaneeringu menetluse käigus on toimunud muutus (Vallavolikogu otsuses 27.3.2025.a. „Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ lk 7 esimene lõik):

„Kaitseliidult saadud info kohaselt Karujärve lasketiiru kasutajaskond ei ole kitsendatud üksnes Kaitseliidu piirkondliku maleva või Kaitseliidu teiste malevate liikmetega, vaid seda on lasketiiru valdaja nõusolekul võimalik kasutada ka teistel organisatsioonidel ja asutustel. Karujärve lasketiiru kasutatakse peale Kaitseliidu enda allüksuste ka Politsei- ja Piirivalveameti poolt. Kaitseliidu sõnul lasketiiru kasutus toimub dokumenteeritult Kaitseliiduga kokkuleppel nii praegu kui ka pärast detailplaneeringu kehtestamist.“

Kuidas seda muutust nimetada võrreldes menetluse eelse seisukohaga? Kas tegu on lihtlabase pettusega, et oma tegelikku tahtmist vaikselt läbi suruda?

6. Vallavolikogu otsuses 27.3.2025.a. „Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ peatükis D. Detailplaneeringu menetlus on kirjas:

„Vallavalitsus mõistab lähipiirkonna elanike muret ja selgitab, et detailplaneeringuga saab ja tuleb sätestada tingimused lasketiiru kasutamiseks.“

Leiame, et detailplaneeringus toodud müra vähendamise leevendusmeede -kohalike elanike teavitamine harjutuspäevade esinemisest. (Kaitseliit on juba regulaarselt teavitanud kohalikke elanikke olemasoleva 100 m lasketiiru kasutamisest ja jätkab teavitustööd ka peale planeeringuga kavandatud ehitiste rajamist.)

ei ole müra vähendav meede. Võrdluseks - Muhu Vallavalitsus lubab kasutada Koguva karjääri lasketiiru 4 päeva aastas. Ilmselt on Tallinna meeste heaolu sedavõrd olulisem Saarlaste omast.

Kindlasti on vaja lisada detailplaneeringusse nõue lasketiiru Karujärve poolsesse külge ja otsa müratõkkevalli ehituseks ja kellaajalised piirangud lasketiiru kasutamise ajale.

7. Vallavolikogu otsuses 27.3.2025.a. „Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“ peatükis C. Kaalutlus on kirjas:

„Olemasoleva lasketiiru senine kasutamine üldplaneeringu kohasel puhke- ja virgestusmaa juhtotstarbega alal ei ole teadaolevalt konflikte tekitanud ning olemasolevate terviseradade ja discgolfi pargi kasutamist ei ole see mõjutanud. Lähim Karujärve terviserada (suusarada) jääb lasketiirust ca 270 meetri kaugusele ja selle asukoht ei ole laskmise suunal....“

Olemasolevate terviseradade ja discgolfigi kasutajad viibivad müra väljas mõned tunnid ja neil on ebamugavuse korral võimalik sealt lahkuda, aga Kuumi ja Üru külade elanikud viibivad seal oma elukoha tõttu pidevalt ja on osalised igal laskeharjutusel vastu oma tahtmist.

Kokkuvõte:

Endiselt oleme seisukohal, et Saaremaa Vallavalitsuse „Karujärve lasketiiru detailplaneering“ Töö nr 180524 Versioon 6.06.2025 ei vasta detailplaneeringu algsele põhimõttele ega ka Vallavolikogu otsusele 27.03.2025.a. „Karujärve külas Karujärve lasketiiru detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikule väljapanekule suunamine“.

Võrreldes eskiislahendusega on lahendus muudetud kohalike elanike jaoks halvemaks. Sellise lahenduse korral detailplaneeringuga kavandatava tegevuse elluviimisel ei ole arvestatud kohalike elanikega ja kaasneb oluline negatiivne keskkonnamõju ning seatakse ohtu inimeste tervis, heaolu ja vara.

Detailplaneeringus on lahendamata müra vähendavad meetmed ja detailplaneeringu vastuvõtmine selliselt ei ole aktsepteeritav.

Kuumi küla elanike nimel

Toomas Matt

peidetud